

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Den 12. april 2018 kl. 09:30 holdt Østre Landsret offentligt retsmøde i retsbygningen, Bredgade 42, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Ole Dybdahl, Tine Vuust og Morten Christensen, førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges fortsat hovedforhandling

24. afd. nr. B-3448-14:

1) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

6) _____

7) _____

8) ¹ _____

9) _____

10) _____

11) _____

12) _____

13) _____

14) _____

15) _____

16) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for _____

17) _____

18) _____

19) _____

20) _____

21) _____

22) _____

23) _____

(advokat Christian F. Jensen, besk., for sagsøgerne 2 til 15 og 17 til 23,
og advokat Christian Harlang for så vidt angår sagsøgerne 1 og 16 samt
den del af sagen, hvori der ikke er dækning under den meddelte fri proces)
mod

Forsvarsministeriet

(advokat Peter Biering)

For sagsøgerne mødte advokat Christian Harlang og advokat Christian F. Jensen.

For sagsøgte mødte advokat Peter Biering. Med advokaten mødte tillige advokat Malthe
Gade Jeppesen.

Sagsøger 14 var mødt. Som tolk for sagsøger mødte Allan El-Zayat.

Sagsøgerne advokater fremlagde som bilag 131 en udskrift med betegnelsen "Bilag:
<https://www.timeanddate.com/sun/iraq/basra?month=11&year=2005>".

Advokat Peter Biering tilkendegav, at sagsøgte ikke protesterer mod bilagets fremlæggelse,
men at der ikke nødvendigvis er enighed mellem parterne om bilagets betydning.

Retsformanden henledte de mødende advokaters opmærksomhed på, at den varslede strej-
ke eventuelt kan få betydning for vidners muligheder for at give møde for landsretten,
hvilket advokaterne bedes inddrage og imødegå i forbindelse med tilrettelæggelsen af den
fortsatte vidneførsel under hovedforhandlingen.

Som vidne fremstod på ny Kristian Kolding, der lovligt forberedt og behørigt formanet
afgav fortsat forklaring.

Udspurgt af advokat Christian Harlang forklarede han, at undervisningen om kulturelle forhold m.m. under den missionsforberedende uddannelse var tilpasset de forskellige niveauer, således at oplægget til de menige soldater mere var et koncentrat. Han var færdiguddannet i sommeren 2004 og har på hold 4 kun undervist en oberstløjtnant. Han husker, at han dengang udtrykte sig nogenlunde således, at Iraks moderne tid er karakteriseret af vold og repressive institutioner. Han vidste, at fjender blev behandlet dårligt af i hvert fald Saddam Husseins efterretningstjeneste. Han havde ikke tidligere været i Irak. Under udsendelsen fik han ikke bekræftet, at de institutioner, de samarbejdede med – det lokale politi og ING – var repressive. Han havde inden afrejse en snak med nogle af sine sprogofficerskollegaer på skolen om forholdene i Irak, herunder de repressive elementer, men det var noget de lagde fra sig, fordi de tænkte, at det var der nogen højere oppe i systemet, der havde forholdt sig til. Der var studerende på sprogofficersuddannelsen, der ikke ønskede at blive udsendt til Irak på grund af forholdene der.

Han ankom til Irak i begyndelsen af juli 2004. Hommel-sagen havde kørt internt i lejren forinden, hvor nogle af de civile tolke havde klaget og var blevet repatrieret.

De havde ugentlige møder med 602 ING, hvor irakerne kom med efterretninger m.v. Det var på et af disse møder i november 2004, at efterretningerne vedrørende målene i operation Green Desert blev nævnt. Det har nærmere været tre uger end en uge før operationen. Det var på dette møde, at de efterspurgte et skriftligt efterretningsgrundlag. Irakerne anvendte udtrykket ”banditter” under mødet om nogle af dem, man søgte. Dette udtryk anvendte de om alle mulige personer, herunder landevejsrøvere. Landevejsrøvere var et stort problem, som ING også ønskede at bekæmpe. Major Hassan deltog som chef for operationssektionen eller efterretningssektionen i 602 ING-bataljons stab i de ugentlige møder med den danske bataljon. Han havde tidligere været helikopterpilot under Irak-Iran krigen. Han erindrer ikke døgnnet forud for operation Green Desert. Han kan ikke huske, hvilket klokkeslæt de forlod Cyan 4B.

Det er ikke utænkeligt, at der kunne være skjulte dagsordener i retning af økonomisk udnyttelse af andre. Der kom eksempelvis mange civile i Camp Eden, som sagde, at de ville have kompensation for militær færdsel over landarealer, idet de pågældende påstod, at der var tale om områder, hvor de havde får gående. Nogle af kravene fremstod åbenbart overdrevne. Der var også militære generatorer, som endte i private hjem. Han synes, at en løse-

sum på 50.000 dollars lyder af meget – han har ikke tidligere hørt om sådanne beløbsstørrelser i forbindelse med kidnapninger. Han kender ikke til konkrete tilfælde, hvor der er blevet forlangt løsepenge i forbindelse med fængslinger, men det ville ikke undre ham, hvis noget sådant kunne forekomme.

Der var mange shiamuslimer i Saddam Husseins hær, og man kunne også som shiamuslim være medlem af Baahtpartiet. Forholdet mellem sunnier og shiaer var således ikke sort-hvidt. Der var en shiamilit, som blev kaldt Mehdimiliten. Det var velkendt, at militsen opererede i Basraprovinsen, blandt andet mens hold 4 var udsendt. Forholdet mellem shiaer og sunnier var på daværende tidspunkt ikke et bekymringspunkt for bataljonen. De lokale konflikter var først og fremmest stammerelaterede. Han var ikke vidende om, at der navnlig blev rekrutteret fra shiamuslimske kredse til politiet, men det ville ikke undre ham. Han var vist aldrig i Umm Qasr og kender ikke til en politichef ved navn Nasir Hamood Habsy.

Forevist klip ved minuttal 18:37-19:28, 19:34-19:47, 26:35-27:00 og 43:34-43:58 i filmen ”James Steele: America’s Mystery Man in Iraq” forklarede han, at beskrivelserne i disse klip ikke svarer til hans egen opfattelse af forholdene eller oplevelser under udsendelsen. Han havde hørt om, at nogle navngivne personer under det gamle regime havde udøvet tortur, og dem ville irakerne gerne have fat i. Han havde ikke kendskab til forholdene i irakiske fængsler.

Som vidne mødte Bubby Jacobsen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Bubby Jacobsens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Der blev under afhøringen forevist uddrag af den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4.

Bubby Jacobsen forklarede blandt andet, at han i dag er ansat som fængselsbetjent. Han havde på hold 4 i Irak mange forskellige kasketter. Under operation Green Desert assisterede han presseofficeren, der vistnok hed Peter Scharling Pedersen. Han var bekendt med

sin handle- og meldepligt, der gik ud på, at hvis man så noget kriminelt eller uregelmæssigt, så skulle man melde dette til nærmeste foresatte. Det var op til den enkelte at vurdere dette.

Under operation Green Desert var han med ude ved Cyan 4. Han vidste ikke, hvilken opgave spejderseskadronen havde udoover, at de skulle etablere perimetersikring. Målet var vist nogle personer, som udførte angreb mod koalitionsstyrkerne. Det var noget, han havde hørt på stabsgangen. Han er ikke bekendt med, at danske styrker skulle have haft til opgave at foretage tilbageholdelser. Han vil tro, at det i givet fald ville have været en opgave for MP'erne.

Luftfotoet i tillægsekstraktens bind 1, side 347, viser Cyan 4. Der holdt en pickup foran TARGET AREA 4A. Han opholdt sig primært i området mellem Cyan 4A og 4B på afstand af de to mål, men stod på et tidspunkt også ved en pickup i nærheden af Cyan 4A. TSU kom ud fra denne bygning med tilbageholdte.

På klip, minuttal 19:12-19:34, i den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4, kan man se en gruppe soldater komme gående. Han kan ikke genkende sig selv på klippet. Han mener at huske, at han på dette tidspunkt stod til venstre for den pickup, der ses på klippet. Han kan vedstå sin forklaring i auditørrapport af 31. maj 2013, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 697, 2. afsnit. Operationen gik i gang omkring daggry. Fra sin position til venstre for pickuppen kunne han sagtens se, hvad der skete foran Cyan 4A. Han kan endvidere vedstå sin forklaring i auditørrapporten, jf. samme ekstraktbind side 696, 3. afsnit. De engelske soldater, der – som han har forklaret i rapporten – sagde fra, var dem, der stod ved siden af TSU'erne, da en af disse lidt hårdhændet tvang en af de tilbageholdte ned på jorden. Han kan ligeledes vedstå sin forklaring i samme rapport, jf. side 697, 4. og 5. afsnit. Han kan sagtens huske, at der blev sagt fra. Han mener ikke, at TSU'erne anvendte unødvendig magt. Hvis de var begyndt at sparke på tilbageholdte, kunne det have været en anden sag, men der var tale om, at de pacificerede en tilbageholdt på jorden. Han kan ligeledes vedstå sin forklaring i auditørrapporten, jf. samme bind side 697, sidste afsnit. De tilbageholdte fik hætter over hovederne og blev bagbundet, men han så ikke nogen af de tilbageholdte blive mishandlet af TSU. Forevist stillbillede fra videooptagelsen ved minuttal 20:30 forklarede han, at presseafdelingen medbragte videokamera og almindeligt kamera. Det var helt sædvanligt, at de medbragte dette på opgaver. Han kan vedstå sin forklaring herom i auditørrapporten, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 696, 4.

afsnit, 2. punktum, og sidste afsnit, men der var dog ikke en HUMIT-enhed på hold 4, som han også har præciseret i sin e-mail af 31. maj 2013, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 701. Han var overrasket over, at der blev medbragt andre kameraer under operationen.

Han så ingen overgreb mod tilbageholdte.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at han havde hørt, at irakerne godt kunne anvende "voldelige hilsener" i forbindelse med anholdelser. I dag er det hans generelle opfattelse fra snak på hold 4, at IPA'erne og TSU godt kunne være noget hårdhændede. Han talte undertiden med Kenneth Buhl under udsendelsen på hold 4. Han kan nikke genkendende til Kenneth Buhls forklaring for landsretten om, at "Snakken blandt udsendte gik på, at man som civil iraker i irakiske styrkers varetægt kunne risikere at blive udsat for overgreb". Irakisk politi kunne anvende magt, som overskred danskernes grænse for det tilladelige, men det var sådan, det var i landet. Det var en del af den historiske kultur, at myndighedspersoner kunne finde på at anvende vold over for tilfangetagne, og ham bekendt blev de ikke retsforfulgt.

Det kamera, som presseofficeren medbragte på opgaver, blev typisk anvendt under CIMIC-opgaver. Han ved ikke, om presseofficerens anvendelse af sådanne optagelser i presseøjemed, blev godkendt af eller drøftet med John Dalby.

De danske soldater, der befandt sig i nærheden af de tilbageholdte ved Cyan 4A, da der blev sagt fra, stod omkring den position, hvorfra der blev filmet. Han vil tro, at han selv var den danske soldat, der stod placeret tættest på hændelsen. Han erindrer ikke, hvor mange fanger der blev ført ud fra Cyan 4A. Han mener at huske, at de blev ført ud ad to omgange. Han husker, at der blev sagt fra, men han ved ikke, om det eksakte ordvalg "stop it" er noget, han selv husker fra dengang, eller er noget, han husker efter at have set videooptagelsen fra Cyan 4. Han så ingen overgreb mod de tilbageholdte og blev ikke bekymret over, at det havde været nødvendigt for englænderne at sige fra. Han deltog ikke i patruljer.

Som vidne mødte Claus Christian Nygaard-Nielsen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Claus Christian Nygaard-Nielsens tavshedspligt med nærmere angivne

begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Der blev under afhøringen forevist uddrag af den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4.

Claus Christian Nygaard-Nielsen forklarede blandt andet, at han på hold 4 i Irak var MP-betjent fra Søværnet. Han deltog under operation Green Desert ved Cyan 4. I Frago 284, Amendment 1, "Task Org." er der angivet et MP-team. De var som regel to mand i et køretøj, så et MP-team må have bestået af to mand. Foreholdt døgnrapporten fra den 24. og 25. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 453, forklarede han, at de rettelig må have været to køretøjer og i alt fire MP'ere på opgaven ved Cyan 4. En SSG var en seniorsergent, en SG var en sergent og en MOKS var en marineoverkonstabel som han selv var. De kørte i Mercedes GD-køretøjer.

MP'ernes opgaver under operationen er beskrevet i befalingens punkt 3, litra i). MP'erne skulle stå i ydre ring og hjælpe irakerne med opgaver, hvis der var behov herfor. De skulle ikke selv gå ind i husene. Af punktet "Entering of houses" fremgår, at det var irakerne, der skulle gå ind i husene. De danske MP'ere foretog ingen tilbageholdelser på Cyan 4. Det var TSU, der udførte operationen fra irakisk side. Han kan ikke huske, om der også var lokalt irakisk politi til stede.

Han mindes ikke at have deltaget i en briefing forud for operationen. Da de kom ud til Cyan 4, tog de ophold i ydre ring. De kørte i kolonne derud med de pansrede køretøjer. Han kan ikke genkende luftfotoet i tillægsekstraktens bind 1, side 347. Han kan ikke huske, hvor han stod, men kan i et vist omfang udlede dette af videooptagelsen fra Cyan 4. Han må have været placeret ude i nærheden af den store vej. Han forblev i ydre ring og flyttede sig ikke derfra. Deres køretøjer var ligeledes placeret i ydre ring.

På klip, minuttal 16:28-17:40, i den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4, ser man i begyndelsen af klippet en af MP'ernes GD'er. Det er muligt, at de ankom lidt senere, fordi de kørte bagerst i kolonnen, idet GD'erne ikke er pansrede. Han var til stede på det tidspunkt, hvor man ser en tilbageholdt blive ført ud. Han så det også på stedet. Det var en irakisk soldat, der havde fat i nakken på vedkommende. Denne måde at føre personer på anvendes ikke af danskere. Den danske måde at føre en

tilbageholdt ud på er at lægge vedkommende i håndjern, hvorefter to personer fører ham ved armene. Den anden soldat bagved den tilbageholdte var heller ikke dansker. Den tilbageholdte blev ført op i en bus. Han kan tydeligt huske bussen, som de tilbageholdte blev ført op i. De danske MP'ere tilså ikke de tilbageholdte, for dem havde man ikke noget med at gøre. Han så ikke andre tilbageholdte blive ført ud eller i det hele taget andre tilbageholdte under operationen. Det var TSU, der foretog tilbageholdelser. De havde ikke med TSU at gøre. Målene lå i engelsk AOR, og nogle britiske police advisors deltog også under operationen ved Cyan 4. TSU'erne blev mentoreret af briterne. Han så ingen overgreb eller mishandling.

Han var ikke med ude at gå i den gruppe af soldater, man ser på klip, minuttal 19:12-19:21. Han så derfor ikke, hvad der foregik uden for Cyan 4A. På klip, minuttal 19:21-19:42 kan man se et køretøj, der ligner en irakisk politibil. Han vil tro, at de soldater, man kan se bagved, er to MP'ere ved navn Michael Schmidt og Mikkel Laursen og en tredje soldat, som han ikke genkender. Han ved ikke, hvad det er for en bygning, man ser, eller hvad MP'ernes ærinde var der. Der var ikke danskere inde i Cyan 4A, der vist var en moske, som de danske soldater aldrig gik ind i.

Normalt ville MP'erne køre bagerst i kolonnen efter frigørelse fra et mål. De returnerede til Shaiba Log Base – formentlig Camp Danevang. Han så ingen tilbageholdte, da de kørte ind på basen. Det siger ham intet, at tilbageholdte skulle være blevet screenet i nogle telte på basen. Han har ikke selv været i nærheden af en screening af tilbageholdte.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at MP'erne ikke medvirkede til tilbageholdelser og derfor heller ikke deltog i efterfølgende udspørgen.

Han husker, at han har afgivet forklaring til Forsvarets Auditørkorps og godkendte auditør-rapporten af 27. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 667 ff. Han kan vedstå indholdet, som han har gennemlæst. Han har efterfølgende – formentlig under afhøringen – fået at vide, at det mål, han var ved, hed "Cyan 4". Han har efterfølgende set videoptagelsen fra Cyan 4 og har derved genkendt Mikkel Laursen på optagelsen ud fra statur, udseende, herunder vedkommendes ansigt, og sit kendskab til, hvilke MP'ere der deltog i operationen. Han genkender Mikkel Laursen i den del af videoptagelsen, hvor de lige er ankommet til målet. Der var tussmørke, da de ankom til målet. Han husker ikke, hvor lang tid der gik, før det begyndte at blive lyst. Han kan heller ikke huske, om det var blevet lyst,

inden de forlod målet. AOR står for ansvarsområde. Det sydlige Irak var delt op i nogle ansvarsområder, og den danske bataljon havde et af disse og skulle køre patruljer i dette område. De udførte "joint patrols" med de irakiske styrker.

Forevist klip, minuttal ca. 19:20-19:37, afspillet ved nedsat hastighed i den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4 forklarede han, at han ikke erindrer at have overværet den pågældende hændelse. Man ser på klippet en gruppe soldater og nogle personer på jorden, som soldaterne må have taget ud af bygningen. Den ene soldat skubber med benet på en tilbageholdt person. Han vil mene, at en sådan handling ville skulle rapporteres videre i overensstemmelse med handle- og meldepligten. Han ved ikke, om der er blevet foretaget en sådan indberetning. Han vil ikke betegne skubbet med benet som en stemping. Forevist klip, minuttal ca. 19:37-20:02 afspillet ved nedsat hastighed forklarede han, at han ikke ser noget på denne del af optagelsen, som efter hans vurdering skulle meldes. En fod på ryggen af en tilbageholdt kan være begrundet, hvis den pågældende f.eks. forsøger at rejse sig. Han oplevede ikke under sin udsendelse situationer, hvor han havde grund til at overveje handle- og meldepligten. Han er fortsat ansat i forsvaret.

Retten midlertidigt hævet kl. 11.53.

Retten sat på ny kl. 13.15.

Som vidne mødte Michael Schmidt.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Michael Schmidts tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Der blev under afhøringen forevist uddrag af den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4.

Michael Schmidt forklarede blandt andet, at han fortsat er tjenestegørende i militærpolitiet. På hold 4 i Irak var han stationsleder. Stationslederen er næstkommanderende og står for den daglige drift, planlægning af bemanning med MP'ere på patruljer, opfølgning på sager,

fremsendelse af dokumenter til Forsvarets Auditørkorps m.v. Hans chef var Per Geisler Kristensen. Hold 4 skulle gribe tingene anderledes an end hold 3, fordi de efter magtoverdragelsen i sommeren 2004 kun kunne vejlede og monitorere irakerne. De kørte ud til politistationer i det danske ansvarsområde, hvor de fik status på verserende sager og hørte, om stationerne havde særlige udfordringer, og de gav råd og vejledning om, hvordan stationerne kunne løse opgaverne. Det var ofte et tema, at stationerne manglede våben, ammunition og andre forsyninger, og politicheferne var ikke så interesseret i, at MP'erne blandede sig i de egentlige "politiforretninger". De besøgte det lokale politi i området, bortset fra Basra by. De var på besøg på hver station hver syvende til tiende dag. Når MP'erne kørte ud på patruljer, skulle de af sikkerhedsmæssige årsager være fire MP'ere fordelt i to køretøjer. De tilrettelagde arbejdet således, at hver MP'er var fast kontaktperson for en station. Nogle af politistationerne havde celler med tremmedøre, og han så indsatte i nogle af cellerne. Der kunne være flere indsatte i hver celle. Han så ingen indsatte, der så ud til at have fået bank. Han oplevede ikke vold eller mishandling begået af det lokale politi og hørte heller ikke om det. De besøgte ikke fængsler i Basra by, for den lå i britisk ansvarsområde. Han mødte de britiske politirådgivere, der var civile, privatansatte politibetjente. De var ikke uniformeret i kamuflagetøj, men var iført lyseblåt tøj. Ret sent under udsendelsen kom der nogle danske civile betjente til hold 4, men han er ret overbevist om, at de ikke var der, da operation Green Desert blev gennemført. Uddannelsesniveaut på de lokale politistationer var lavt, og det var nødvendigt at lære politiet helt basale ting som f.eks. kropsvisitering. Han mener ikke, at de underviste de lokale politifolk i, hvordan de skulle foretage tilbageholdelser.

Han fik kendskab til TSU i forbindelse med operation Green Desert. Han blev egentlig overrasket over, at de deltog i operationen, for han havde forventet, at det var lokalt politi, der skulle medvirke. Han havde ikke direkte noget at gøre med ING, som spejdereskadronen og panserinfanterikompagniet mentorerede og monitorerede. Det var hans indtryk fra operationen, at TSU var blevet trænet lidt ligesom dansk politis indsatsstyrke. Det var ikke en træning, som de danske MP'ere havde forestået.

I Frago 284, Amendment 1, punkt 3, litra i), 1. bullet, er det bestemt, at de skulle afgive et MP-team til tre andre enheder for at medvirke til mentorering af ING og TSU. Mentoreringen indebar, at de skulle minde de irakiske enheder om at sørge for at sikre eventuelle beviser og håndtere disse korrekt, således at beviser ikke blev ødelagt. Afsnittet om "Entering of houses" bestemmer, at de ikke måtte foretage tilbageholdelser, medmindre der opstod

situationer, hvor de danske styrker var udsat for trusler. Dette var en følge af Hommel-sagen. Det var væsentligt for hold 4 og blev også indskærpet undervejs.

Han deltog i operation Green Desert. Det var ved Cyan 4. Forevist døgnrapport for den 24. og 25. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 453 ff., bekræfter han, at det er ham, der som stationsleder har underskrevet rapporten. "MPPTR 99-F/J" var to callsigns dækkende over to køretøjer (99-F og 99-J). SSG var en seniorsergent, som må have været ham selv. Han havde Claus Nygaard-Nielsen (MOKS), Miszczuk (MOKS) og en sergent, som han ikke husker navnet på, med ude på opgaven. Det var TSU, som var ude ved det mål, hvor han også var til stede. De stødte på de britiske mentorer ved operationens samlingssted.

Han husker ikke, at han deltog i den briefing, man ser på klip, minuttal 4:00-4:22, i den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4. Det er Anders Berg Olesen, man hører tale. Han kan ikke huske, hvad det er for et special investigation team, der omtales.

Han var til stede ved det assembly area, man ser på klip, minuttal 9:05-10:26. Man ser nogle irakiske køretøjer tilhørende TSU og nogle britiske køretøjer, "snatches". Han ved ikke, hvorfor de britiske køretøjer ses ankomme samtidig med irakiske. Det er ikke sikkert, at de er kørt afsted sammen; det kan være udslag af en tilfældighed. Bussen på klippet tilhører også TSU. Han mindes en bus ude ved Cyan 4, men han ved ikke, om det var den samme bus. Han genkender Anders Berg Olesen på klippet. Han var overrasket over, at TSU mødte op, og at TSU selv havde advisors med. Han talte derfor kort med de britiske advisors om deres rolle. Ud fra briterne beskrivelse af deres rolle som mentorer for TSU, vurderede han, at de danske MP'eres opgave i forhold til mentorering og monitorering var blevet mindre, for det var en opgave, som briterne i vidt omfang stod for at løse. TSU havde således egne trænere med, som vidste, hvad man kunne forvente af TSU under operationen, så han så ikke grund til, at de danske MP'ere skulle forsøge at løse den opgave, som de britiske advisors havde bedre grundlag for at løse med hensyn til mentorering og monitorering af TSU.

På klip, minuttal 16:28-17:41, kan man se ankomsten til Cyan 4. Det var aftalt, hvor de forskellige køretøjer skulle holde. Når man ser et af militærpolitiets GD-køretøjer ankomme til området lidt senere end de andre danske køretøjer, kan det skyldes, at det kørte ba-

gerst i kolonnen. Man kan på et tidspunkt se en iraker, der føres ud af bygningen af to andre irakere, der formentlig er fra TSU. Han kan ikke mindes, at han dengang så denne tilbageholdelse. Han så ikke, hvad der var sket forud for tilbageholdelsen, men han vil tro, at trusselsvurderingen for målet lå på et ret højt niveau. På denne baggrund synes han ikke, at et greb i nakken på en tilbageholdt er at gå for vidt, selvom det ikke er en måde at føre en tilbageholdt på, som danske MP'ere ville anvende. Det er dog ikke en unormal fremgangsmåde rundt omkring i verdenen. Danske MP'ere ville først ilægge en person strips, hvorefter man fører vedkommende ud. Hvis man ikke har strips, ville man anvende et armgreb til at føre personen. Den TSU-person, der holder fast i nakken på den tilbageholdte, bærer vist også på et våben i den anden hånd. Det er vanskeligt på videoen at se, hvem der står ved bussen, men han vil mene, at de alle er irakere. De danske MP'ere tilså på intet tidspunkt de tilbageholdte, ej heller i bussen.

Han erindrer ikke, at han skulle have befundet sig i den gruppe af soldater, som man ser på klip, minuttal 19:12-19:25. Han husker, at han på et tidspunkt gik over til Cyan 4B, og at han så nogle tilbageholdte på sin venstre hånd. Han lagde ikke mærke til noget særligt og kan ikke huske den hændelse, der ses på videooptagelsen. Cyan 4A havde en eller anden form for religiøs status, hvorfor de havde fået at vide, at de ikke måtte gå derind. Der var ikke nogen danske MP'ere, som gik ind i dette mål. Han kan ikke huske noget fra undersøgelsen af huset, Cyan 4B. Han husker således heller ikke, om han var inde i huset.

Køretøjet sidst på klippet, minuttal 19:25-19:41, er en irakisk politibil. To af soldaterne i baggrunden ligner danske MP'ere på deres armbind. Han kan huske, at de gik over til det pågældende mål, så han vil tro, at han indgår som den ene af de tre i den gruppe af soldater, man ser på klippet. Han husker ikke, hvilken MP'er han gik med hen til Cyan 4B. Han vil tro, at de også medbragte en tolk, som sagtens kan have været Kristian Kolding, men han husker ikke, om det var ham. Han mindes ikke at have set tilbageholdte ved Cyan 4B. Han så ikke andre tilbageholdelser eller danskere foretage tilbageholdelser. Han så heller ikke TSU'erne begå vold eller overgreb mod tilbageholdte.

På et tidspunkt blev opgaven meldt færdig, og de skulle sidde op på køretøjerne. De fik også en melding om, at de skulle ud til et andet mål i sydlig retning, men han husker ikke, hvornår de modtog den melding. Det var ikke en del af den oprindelige plan for MP'erne, så derfor husker han denne melding. De frigjorte fra Cyan 4, da opgaven dér var færdig. Han kan ikke huske, om de kørte fra stedet i samme orden, som de kom til stedet, men det

ville have været sædvanligt. De kørte sammen med spejdereskadronen. Han kan ikke huske, om de kørte derfra sammen med irakerne. En kolonne kan sagtens være omkring en kilometer lang. Han ved ikke, hvor den hvide bus kørte hen.

Han mener ikke, at han var inde på Shaiba Log Base, før de kørte ud til det nye mål. Det siger ham ikke, noget at de skulle have været tilbage på Shaiba Log Base, hvor tilbageholdte blev overdraget til briterne i en teltlejr. Der var mange teltlejr inde på basen. Han er ikke bekendt med, at tilbageholdte blev screenet. Hold 4 foretog kun en enkelt gang i anden sammenhæng en tilbageholdelse. Denne tilbageholdte blev overdraget til de danske MP'ere. De fik udført et lægetjek på vedkommende, hvorefter et team bestående af John Dalby, Kenneth Buhl og muligvis Per Geisler Kristensen og en brite skulle vurdere beviserne mod den pågældende. De danske MP'ere har ikke gennemført intime kropsundersøgelser af nogen. Legemsundersøgelse ville blive udført af en læge med henblik på at afdekke, om vedkommende havde skader.

Han er ikke bekendt med notat af 6. december 2004 ”vedrørende SPJESK deltagelse i OP GREEN DESERT”, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 475 ff. Anders Berg Olesen har ikke drøftet notatet med ham. Beskrivelsen af operationens gennemførelse i punkt 4 fremstår, så vidt han kan vurdere, retvisende, men han kan dog fortsat ikke erindre, om han var inde i huset, Cyan 4B.

Udspurgt af retten forklarede han, at han ikke mener, at de under opgaven ved Cyan 4 fik behov for bistand fra spejdereskadronen til at udføre de opgaver, der påhvilede MP'erne.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at han var stationsleder under hele den periode, hvor hold 4 var udsendt. Han stod blandt andet for patruljeplanlægning og fordeling af MP-mandskab. De sager, som de sendte til auditørkorpset, omfattede blandt andet nogle færdselsuheld, som involverede danske køretøjer. Som næstkommanderende var han også stedfortræder for Per Geisler Kristensen. Når patruljerne kom tilbage fra opgaver, skrev de et lille resumé i døgnrapporten. Der var også en person på vagt, som havde radiokontakt til patruljerne. Denne opgave gik på skift mellem MP'erne. Han fik forelagt døgnrapporterne, som han underskrev efter at have gennemlæst dem. Det blev nævnt i døgnrapporterne, hvis der var sket noget usædvanligt. De stationer, som MP'erne besøgte, var udelukkende IPS-stationer. De besøgte ikke TSU's faciliteter og havde ikke tilsyn med TSU. Al-Shu'oon siger ham ikke noget. Han ville forvente, at MP'erne nævnte i døgnrap-

porten, hvis de havde overværet, at lokale politibetjente havde begået overgreb mod lokale. Døgnrapporterne var et internt arbejdsdokument for MP'erne. Overgreb ville være omfattet af MP'ernes handle- og meldepligt. Man skulle således, hvis dette kunne ske uden fare for en selv, gribe ind, og i øvrigt melde det til sin overordnede. Han mindes ingen meldinger om overgreb begået af IPS og overværede heller ikke selv noget sådant. Han hørte heller ikke på anden måde om mishandling begået af politiet. De kom uanmeldt på politistationerne, men så ingen indsatte, som så ud til at have lidt overlast. Det er derfor ikke hans indtryk, at der fandt overgreb sted i deres område.

I End of Tour Report, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 501 ff., er under punkt 3 anført engelske og irakiske operative samarbejdspartnere, som han kan genkende. Han har sandsynligvis – eventuelt til Per Geisler Kristensen – leveret input til punkt 3.1.5. ”IA” står for Iraqi Army (601 og 602 ING). IPS havde et lavt uddannelsesniveau. Han tror ikke, at der i de overstregede linjer i dette punkt står noget om TSU, for dem samarbejdede MP'erne ikke med, men han ved ikke, hvad der står i den udstregede tekst. Han kan ikke svare på, hvorfor TSU er nævnt i punkt 3.1. Han er helt sikker på, at TSU ikke var underlagt IPS, for IPS var nærmest bange for TSU, der var langt bedre trænet. Han tror heller ikke, at den udstregede tekst omhandler mishandling af tilfangetagne – et sådant emne ville han tro i givet fald ville være beskrevet i et selvstændigt punkt. De kunne alene råde og vejlede politiet, men deres anbefalinger blev sjældent fulgt. De irakiske politifolk var ikke så interesserede i at tilegne sig politifaglige kompetencer. Han kan ikke genkende beskrivelsen i rapportens punkt 3.1.5 om, at DANBAT flere gange har bevidnet og grebet ind over for dårlig behandling af tilbageholdte fanger. Han mindes ikke at have haft drøftelser med Per Geisler Kristensen herom. Oplysningen kan stamme fra John Dalby eller spejdereskadronens patruljer, idet spejdereskadronen også tog på besøg på lokale politistationer. Han kan godt genkende beskrivelsen i samme punkt om de problemstillinger, der knyttede sig til politifolks loyalitet over for lokale stammer. Politiet var ikke så villig til at efterforske kriminalitet, som kunne være begået af klaner i lokalområdet. I politiet var der også erfarne betjente med en del års erfaring, men der kunne være problemer med udskiftning i personalet. Han vil ikke afvise, at de blandt andet har undervist politifolkene i, hvordan man ilægger en person håndjern.

Han kan ikke nikke genkendende til Kenneth Buhls forklaring for landsretten om, at ”Snakken blandt udsendte gik på, at man som civil iraker i irakiske styrkers varetægt kunne risikere at blive udsat for overgreb”. Han mindes ikke sådanne drøftelser blandt de ud-

sendte. Han kan heller ikke nikke genkendende til Masood Vahedis forklaring for landsretten om, at ”Rygtet var – og det var vist alment kendt – at de ikke behandlede fangerne særlig godt. Det var TSU, det almindelige politi og hæren, som var kendt for at behandle fanger dårligt, herunder f.eks. ved at udøve fysisk vold mod fangerne”. Det samme gør sig gældende i forhold til Jamal Hammouds forklaring om noget lignende for landsretten. De pladsmæssige og sanitære forhold i irakiske fængsler var dårligere end forholdene i Danmark. De toiletter, han så, var afskærmede uden en dør, der kunne lukkes. Forholdene var efter danske standarder uhumske, men det gjorde sig gældende også for de toiletter, som politifolkene måtte anvende.

Han mener ikke, at der var anledning til at gribe ind over for den måde, hvorpå en tilbageholdt ved Cyan 4 blev ført ud med et greb i nakken.

Sagen drøftedes.

Sagen udsat til fortsat hovedforhandling den 16. april 2018 kl. 9.30.

Retten hævet kl. 15.37.

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 17-04-2018

Helle Spenner
sektionsleder